

 XVIII ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ
& ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

psychoanalysis-psychotherapy.gr

ΟΝΕΙΡΕΥΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΠΡΑΤΤΕΙΝ

5-7 ΜΑΪΟΥ 2023

Αθήνα, Ίδρυμα Ευγενίδου
(Πλανητάριο)

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ/Η

ROOSEVELT M.S. CASSORLA

ΜΑΡΙΛΙΑ ΑΪΖΕΝΣΤΑΪΝ - ΑΒΕΡΩΦ
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το Συμπόσιο αφιερώνεται στη μνήμη των πέντε ιδρυτικών μελών της ΕΕΨΨ

Αθηνάς Αλεξανδρή
Ανδρέα Γιαννακούλα
Ματθαίου Γιωσαφάτ
Παναγιώτη Σακελλαρόπουλου
Ιωάννη Τσιάντη

που έκαναν πράξη το όνειρο της δημιουργίας της πρώτης ελληνικής ψυχαναλυτικής εταιρείας

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΜΑΪΟΥ 2023

08:00 – 09:00 | ΕΓΓΡΑΦΕΣ

09:00 – 10:00 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο: **Νίκος Χαμπέρης**

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Ιωάννα Ιεροδιακόνου-Μπένου, Πρόεδρος της Βορειοελλαδικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας
Έφη Λάγιου-Λιγνού, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Παιδιού και Εφήβου

ΟΜΙΛΙΑ

Χαρά Καραμανωλάκη, Πρόεδρος της ΕΕΨΨ: Ονειρεύεσθαι και πράττειν

10:00 – 11:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΟΜΙΛΙΕΣ

Προεδρείο: **Βασίλης Φαλάρας**
Ομιλητές: **Γρηγόρης Μανιαδάκης**: Πρώτα ήταν η πράξη
Κώστας Εμμανουηλίδης: Σχόλια περί αληθείας σε μετανεωτερικούς καιρούς του πράττειν και μη ονειρεύεσθαι

11:30 – 12:00 | ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

12:00 – 13:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Απολεσθέντα και ευρεθέντα: σχέσεις εαυτού και αντικειμένου

Οργάνωση: **Ομάδα Μελέτης του έργου του André Green (ΕΕΨΨ)**
Προεδρείο: **Γρηγόρης Μανιαδάκης**
Συμμετέχουν: **Δέσποινα Γιαϊλόγλου, Φαίη Γρίβα, Μαρία Κουφονικολάκου**: Ηθικός Ναρκισσισμός: θετικές και αρνητικές όψεις μιας ιδιωτικής θρησκείας
Μαριάννα Τσιτσοπούλου: Διαδρομές συμβολοποίησης

12:00 – 13:30 | ΑΙΘΟΥΣΑ Α'

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ι

Όνειρο, ονειροπόληση, μεταβατικός χώρος, πράξη από την οπτική εκπαιδευομένων στην ψυχανάλυση

Προεδρείο: **Δημήτρης Αναστασόπουλος**
Συμμετέχουν: **Νατάσα Μπογιατζόγλου**: Τρώγοντας αυτό που δεν τρώγεται: αλλοτριοφαγία κατά τη διάρκεια της συνεδρίας

Νικόλαος Τζίκας: Όταν ο θεραπευτής «ονειροπολεί» και ο ασθενής «πράττει/παίζει». Ο μεταβατικός χώρος μεταξύ φαντασίας και παιχνιδιού σε μια εντατική ψυχαναλυτική θεραπεία ενός εφήβου ασθενή
Βαγγέλης Γαλάνης: Εγκυμοσύνη, αποβολή και vice versa
Καλλιόπη Καπνουτζή: Το όνειρο στη θεραπευτική διαδικασία

12:00 – 13:30 | ΑΙΘΟΥΣΑ Β΄

ΚΛΙΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Άγριες Σκέψεις, Άγρια Ακρόαση(;). Η περίπτωση της κυρίας Κ ή Ακροώμενοι το ψυχωτικό βίωμα

Εισαγωγή, Σχολιασμός-συντονισμός εργαστηρίου: Σταμάτης Τουρνής

Παρουσίαση: Ελένη Φιλιππάκη

(Ανώτατος αριθμός συμμετεχόντων/ουσών: 30)

13:30 – 15:00 | ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ

15:00 – 16:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΔΙΑΛΕΞΗ

Προεδρείο: Χαρά Καραμανωλάκη

Ομιλητής: **Roosevelt Cassorla:** When the analyst becomes stupid: reflections on enactment (Όταν ο αναλυτής γίνεται ανόητος: σκέψεις για τη διαδραμάτιση)

Σχολιασμός: Γεωργία Χαλκιά

16:30 – 17:00 | ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

17:00 – 18:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Ονειροπολείν, παίζουν, αφηγείσθαι: διεργασίες μορφοποίησης και νοηματοδότησης στην ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία παιδιών κι εφήβων

Οργάνωση: Ελληνική Εταιρεία Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Παιδιού και Εφήβου

Προεδρείο: Έφη Λάγιου-Λιγνού

Συμμετέχουν: **Σοφία Ανασοντζή:** Το όνειρο και η ονειροπόληση ως το μέρος και το μέσο μίας ψυχικής απαρτίωσης

Μερόπη Νάρνου: Η μετάβαση από την πράξη στο παιχνίδι: η θεραπεία ενός πεντάχρονου κοριτσιού

Σοφία Χασιλίδη: «Μόνος σου θα πας πιο γρήγορα, μαζί θα πάμε πιο μακριά»: η δυνατότητα δημιουργικής έκφρασης στην Ψυχαναλυτική Ψυχοθεραπεία Παιδιού

17:00 – 18:30 | ΑΙΘΟΥΣΑ Α΄

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όταν η επιθυμία για παιδί συναντά την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή

Συντονίστρια: **Ευγενία Σουμάκη**
Ομιλήτριες: **Αγγελική Λεονάρδου, Αρετή Σπυροπούλου**

17:00 – 18:30 | ΑΙΘΟΥΣΑ Β΄

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Επόπτης: **Roosevelt Cassorla**
Συντονίστρια: **Γεωργία Χαλκιά**
Παρουσίαση
κλινικού υλικού: **Σταματία Βονδικάκη**

18:30 – 20:00 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΟΜΙΛΙΕΣ

Προεδρείο: **Παύλος Χατζητάσκος**
Ομιλητές: **Δημήτριος Κυριαζής**: Μετασχηματισμοί και Εξελίξεις στο «Ο»: Ονειρεύεσθαι και Πράττειν
Επαμεινώνδας Γ. Ασλανίδης: Ονειρεύεσθαι και συμπράττειν δια του αντιψυχαναλυτικού τρίτου

20:00 – 21:30 | ΠΕΡΙΣΤΥΛΙΟ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΩΝ

Με ζωντανή μουσική από τους:
Giland Atzmon (σαξόφωνο),
Απόστολο Λεβεντόπουλο (κιθάρα),
Περικλή Τριβόλη (κόντρα μπάσο)

ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΜΑΪΟΥ 2023

09:00 – 10:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Το ερώτημα της ταυτότητας του φύλου σε περιπτώσεις παιδιών και εφήβων και οι αντιμεταβιβαστικές προκλήσεις

Οργάνωση: **Διαγνωστική και Θεραπευτική Μονάδα για το Παιδί “Σπύρος Δοξιάδης”**
Προεδρείο: **Ευγενία Σουμάκη**
Συμμετέχουν: **Ελένη Χουρδάκη:** Επιβιώνοντας σε τεντωμένο σκοινί: μεταξύ ζωής και θανάτου, φαντασίωσης και πραγματικότητας, στο δίλημμα της ταυτότητας φύλου
Έλενα Τερζιόγλου: Δυσκολίες διαφοροποίησης και συνέπειες στην οργάνωση της σεξουαλικότητας στην εφηβεία
Χριστίνα Τσίγκου: Το «κουτί της Πανδώρας»: μια διαδρομή υποκειμενοποίησης μέσω της αναζήτησης ψυχοσεξουαλικής ταυτότητας και των μεταβιβαστικών / αντιμεταβιβαστικών προκλήσεων της αναλυτικής εργασίας
Σχολιάστρια: **Αριέλλα Ασέρ**

09:00 – 10:30 | ΑΙΘΟΥΣΑ Α'

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Ονειρεύεσθαι και Πράττειν στην ψυχαναλυτική θεραπεία οριακών ασθενών

Οργάνωση: **Τμήμα Διαταραχών Προσωπικότητας Α' Ψυχιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ, Αιγινήτειο Νοσοκομείο**
Προεδρείο: **Γιώργος Χατζησταυράκης**
Συμμετέχουν: **Ιωάννης Α. Μαλογιάννης:** Η ονειροπόληση της ομάδας των θεραπευτών ως διαδικασία μεταμόρφωσης του άμορφου υλικού της οριακότητας
Κατερίνα Καράμπελα: Αναζητώντας το όνειρο εκεί που το νόημα απουσιάζει: μία απόπειρα σύνθεσης των θραυσμάτων της οριακότητας
Μαρία Ασπραδάκη: Διαδραματίσεις στην ψυχαναλυτική εργασία με οριακούς ασθενείς: το αμοιβαίο πράττειν ως μέσο κατανόησης του ανείπωτου

10:30 – 11:00 | ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

11:00 – 12:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΔΙΑΛΕΞΗ

Προεδρείο: **Ευγενία Σουμάκη**
Ομιλήτρια: **Μαρίλια Αϊζενστάιν-Αβέρωφ:** Το όνειρο, αντικείμενο συναλλαγής μεταξύ αναλυτή και αναλυόμενου
Σχολιασμός: **Νίκος Χαμπέρης**

(Η κα Αϊζενστάιν-Αβέρωφ θα συμμετέχει διαδικτυακά)

12:30 – 14:00 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Μια φορά μέσα στα αρχαία σου όνειρα τα τραγούδια που ανάβουν και χάνονται. Μέσα σε αυτά που ανάβουν και χάνονται τα ζεστά μυστικά του κόσμου... (Ελύτης)

Στη μνήμη του Θέμη Κατριού

Οργάνωση: Βορειοελλαδική Ψυχαναλυτική Εταιρεία

Προεδρείο: Ιωάννα Ιεροδιακόνου-Μπένου

Συμμετέχουν: Φανή Τριανταφύλλου: «Έτσι θα σε θυμάμαι» (βίντεο)

Νατάσσα Μούτσιανου: Το πέρασμα από την εφηβεία στην ενηλικίωση

Κασσιανή Φελέκη: Αρκετά μ' όλα αυτά... Ξαναγύρισε στ' όνειρό σου (Φ. Ντοστογιέφσκι)

Συζητητής: Γρηγόρης Μανιαδάκης

12:30 – 14:00 | ΑΙΘΟΥΣΑ Α'

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Συνέχειες και ασυνέχειες του δέρματος: ψυχικές ανταλλαγές ανάμεσα στο όνειρο και την πράξη

Οργάνωση: Ομάδα Ψυχοδερματολογίας Τμήματος Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Α' Ψυχιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ, Αιγινήτειο Νοσοκομείο

Προεδρείο: Χαρά Καραμανωλάκη

Συμμετέχουν: **Δέσποινα Γιαϊλόγλου, Βασιλική Σακελλαρίδη:** Το δέρμα που (δεν) περιέχει
Χριστίνα Κουτσοουρίδου, Μαρία Ασπραδάκη: Το δέρμα ως «καμβάς» του πράττειν· με αφορμή την προσπάθεια ψυχαναλυτικής κατανόησης μιας περίπτωσης αυτοπροκαλούμενης δερματίτιδας
Ιωάννης Α. Μαλογιάννης, Ιουλία Κατσόγιαννου: Λειτουργία ψυχαναλυτικού ιατρείου σε ένα δερματολογικό νοσοκομείο: ένας «φραγμός επαφής» - φύλακας του «ονειρεύεσθαι»

Στο πλαίσιο του τραπέζιού θα προβληθεί μια βιντεοσκοπημένη συζήτηση μεταξύ της κας Χαράς Καραμανωλάκη και της επόπτης της Ομάδας Ψυχοδερματολογίας κας Μαρίλιας Αϊζενστάιν-Αβέρωφ.

12:30 – 14:00 | ΑΙΘΟΥΣΑ Β'

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Επόπτης: Σαράντης Θανόπουλος

Συντονίστρια: Ευγενία Σουμάκη

Παρουσίαση

κλινικού υλικού: Ιωάννης Ακριβάκης

14:00 – 15:30 | ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ

15:30 – 17:00 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ**ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ****Ψυχαναλυτικές νησίδες στην δημόσια περίθαλψη: το πράττειν και το ονειρεύεσθαι της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης***Αφιέρωμα στα 40 χρόνια της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης***Οργάνωση:** Εταιρία Κοινωνικής Ψυχιατρικής Π. Σακελλαρόπουλος**Προεδρείο:** Σταμάτης Τουρνής**Συμμετέχουν:** **Αθηνά Φραγκούλη – Σακελλαροπούλου:** Ψυχαναλυτικό Πρίσμα στη Δημόσια Περίθαλψη: το παράδειγμα της Εταιρίας Κοινωνικής Ψυχιατρικής Π. Σακελλαρόπουλος
Τέση Λαζαράτου: Σχετικά με την ελάχιστη εναπομείνασα ελευθερία
Νίκος Γκουγκουλής: Η έννοια του Θεσμικού Τρίτου ως χώρου υποδοχής της ψυχικής κρίσης: ένας τρόπος να σκεφτούμε το καθημερινό ψυχιατρικό πράττειν**15:30 – 17:00 | ΑΙΘΟΥΣΑ Α'****ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ II****Όνειρο, ονειροπόληση, μεταβατικός χώρος, πράξη από την οπτική εκπαιδευομένων στην ψυχανάλυση****Προεδρείο:** Κώστας Εμμανουηλίδης**Συμμετέχουν:** **Θάνος Γραικιώτης:** Η χρήση της ονειροπόλησης του αναλυτή στον πρώιμο και ύστερο Βίον, ένα κλινικό παράδειγμα**Αθανάσιος Ρίζος:** Δύο συν Ένα όνειρα: μια καταγραφή της υπό εξέλιξη ψυχικής διεργασίας μεταβολισμού ακατέργαστων συναισθημάτων μέσω της θεραπευτικής σχέσης**Νεφέλη Αναγνωστοπούλου:** Αφηγήματα των κοινωνικών μέσων, βίαια σεξουαλικά όνειρα και εκδραματίσεις στη θεραπεία**15:30 – 17:00 | ΑΙΘΟΥΣΑ Β'****ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ****Επόπτρια:** Μαρίλια Αϊζενστάιν-Αβέρωφ**Συντονιστής:** Νίκος Χαμπέρης**Παρουσίαση****κλινικού υλικού:** Χριστίνα Κουτσουρίδου*(Η κα Αϊζενστάιν-Αβέρωφ θα συμμετέχει διαδικτυακά)***17:00 – 18:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ****ΟΜΙΛΙΕΣ****Προεδρείο:** Δημήτρης Ρήγας**Ομιλητές:** **Γρηγόρης Βασλαματζής:** Τα υποκείμενα της ανάλυσης και η ανάδυση της γόνιμης συνύπαρξης**Βασίλης Φαλάρας:** Το όνειρο της εγρήγορσης: θεωρητικές και τεχνικές παρατηρήσεις**18:30 – 19:00 | ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ**

19:00 – 20:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΕΝΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ
της Μαριάννας Οικονόμου

«Βαλίτσες με θραύσματα ονείρων»

Συντονίστρια: **Χαρά Καραμανωλάκη**

Συμμετέχουσες: **Δήμητρα Λαμπροπούλου, Μαριάννα Οικονόμου**

19:00 – 20:30 | ΑΙΘΟΥΣΑ Α΄

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Η καινοτόμος έννοια "πλαισιώνουσα δομή" στην κλινική και στην τέχνη

Οργάνωση: **Ομάδα Μελέτης του έργου του André Green (ΕΕΨΨ)**

Προεδρείο: **Κώστας Ταλφανίδης**

Συμμετέχουν: **Φλώρα Γκιζάρη, Ευανθία Κωνσταντάκη, Γιώργος Ξυλούρης:** «Να ζει κανείς ή να μην ζει...». Σενάρια δημιουργίας αναπαραστατικής συνέχειας στο «θέατρο» της θεραπείας ενός εφήβου

Μαρία Λουτζακλή: Από την κλοπή της Μόνα Λίζα στην πλαισιώνουσα δομή του Green. Μια κλοπή στην ιστορία της τέχνης, μια έννοια της σύγχρονης ψυχαναλυτικής σκέψης και το Αντικείμενο που τις συνδέει

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΜΑΪΟΥ 2023**09:30 – 11:00 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ****ΟΜΙΛΙΕΣ**

Προεδρείο: **Ειρήνη Βλαχάκη**
Ομιλήτρια: **Ευτυχία Καλλιτεράκη:** Η ποίηση των ονείρων και ο τρόμος τους
Ομιλητής: **Πάυλος Χατζητάσκος:** Όνειρο και ψύχωση

11:00 – 11:30 | ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ**11:30 – 13:00 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ****ΔΙΑΛΕΞΗ**

Προεδρείο: **Γρηγόρης Μανιαδάκης**
Ομιλητής: **Σαράντης Θανόπουλος:** Το όνειρο και η εν δυνάμει πράξις
Σχολιασμός: **Ευγενία Σουμάκη**

13:00 – 14:30 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ**ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ****Η ονειρική λειτουργία εκτός της αναλυτικής σκηνής**

Προεδρείο: **Γρηγόρης Βασλαματζής**
Συμμετέχουν: **Μαρία Κοκκώση, Λέλα Κοράλλη:** Διάλογοι επί μετασχηματισμών σε έργα Τέχνης και Μετάφρασης: Ίχνη της Αλήθειας
Αντώνης Σταθόπουλος: Από την πράξη στο ονειρικό περιβάλλον του online gaming στην εργασία του ονείρου

14:30 – 15:00 | ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ**ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΣΥΝΕΔΡΟΥΣ – ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ****Χαρά Καραμανωλάκη, Γρηγόρης Μανιαδάκης, Ευγενία Σουμάκη**